

Centraal Planbureau

Onzeker aanbod | *Kwetsbare vraag*

Roads to recovery

Hoofdstuk 2, samenvatting

*Markten onder druk:
de financiële sector*

Adam Elbourne
Nancy van Beers
Michiel Bijlsma
Johannes Hers

Markten onder druk: de financiële sector

Financiële markten hebben een cruciale rol gespeeld in het ontstaan van de Grote Recessie; in de herstelfase zal de rol van financiële instellingen vooral ondersteunend zijn. Voor een gezond economisch herstel is kredietverlening aan bedrijven en huishoudens van groot belang. Het herstel kan in de kiem worden gesmoord door zwakke financiële instellingen.

De Grote Recessie begon met de val van Lehman Brothers in 2008 en de bankencrisis die daarop volgde. Banken in alle grote economieën werden getroffen; veel banken moesten een beroep op de overheid doen voor ondersteuning. Empirisch onderzoek laat zien dat een bankencrisis hand in hand gaat met een sterke afname van de kredietverlening, met grote gevolgen voor de macro-economie.

Sinds de start van de Grote Recessie is de kredietverlening aan bedrijven in Nederland gedaald van meer dan 10% groei voor de crisis naar 3% in het midden van 2013. Sindsdien is de kredietverlening zelfs gekrompen en daarmee vergelijkbaar geworden met ontwikkelingen in Zuid-Europese landen.

Er zijn twee belangrijke kanalen waarop kredietverlening van invloed is op de reële economie. De eerste is het zogeheten 'bank lending channel'. De groei van investeringen en bestedingen hangen mede af van de kredietverlening door banken die op zijn beurt afhankelijk is van de waarde van het eigen vermogen van banken. Er zijn voorzichtige aanwijzingen dat het eigen vermogen van Nederlandse banken relatief sterk getroffen is. De Asset Quality Review en stress tests zullen in het najaar meer zicht geven op de gezondheid van financiële instellingen in Nederland en het hele eurogebied.

Het tweede kanaal staat bekend als het financial accelerator channel, wat nadruk legt op de waarde van het onderpand van de kredietnemer. Bedrijven met een zwak onderpand, verzwakt in de recessie, kunnen moeilijker aan nieuw krediet komen. Vooral het midden- en kleinbedrijf zijn hierdoor getroffen.

Het uitblijven van herstel van Nederlandse banken en andere financiële instellingen vormen een belangrijk risico voor het herstel van de Nederlandse economie. Aan de andere kant kan een herstel van de economische groei zorgen voor herstel van het eigen vermogen van zowel banken als bedrijven en daarmee voor een toename van de kredietverlening.